

І.А. КАЗИМИРОВА

ТЕРМІНИ ЩІЛЬНІСТЬ СТАНІВ ТА ГУСТИНА СТАНІВ У КВАНТОВІЙ ТЕОРІЇ КОНДЕНСОВАНОГО СТАНУ

В українській мові в спеціальному значенні слова *густина* і *щільність* є синонімічними: *густина* – 2. *фіз.* Маса тіла, що міститься в одиниці його об'єму (Словник української мови: в 11 томах. Том 2, 1971. С. 199); *щільність* – 2. *спец.* Відношення маси тіла до його об'єму (Словник української мови: в 11 томах. Том 11, 1980. С. 591). Згадана синонімія виникла через зв'язок термінів *густина* і *щільність* із російським відповідником *плотность*. Однак контексти вживання засвідчують, що вони мають різне значення: *густина речовини, густина ртуті, густина дизельного палива* тощо; *щільність популяції, щільність мінеральної вати, щільність населення, щільність паперу* тощо. В українській мовній свідомості *густина* – це переважно ознака рідини, а *щільність* – ознака дискретних явищ. Оскільки «квантова фізика – галузь фізики, яка вивчає явища, пов'язані з поглинанням і випромінюванням енергії дискретними порціями, квантами» (Енциклопедія сучасної України. https://esu.com.ua/search_articles.php?id=11533), відповідником російського терміна *плотность состояний* має бути українська терміносполука *щільність станів*.

Н.О. ЯЦЕНКО

УХИЛ – ПОХИЛ – СХИЛ – НАХИЛ

Як правильно перекласти *уклон пандуса* українською? Слово *уклѳн* в українській мові – *спад, косина, нахил, ухил, похил, схил* (див.: Російсько-український науково-технічний словник / Уклад.: В.С. Перхач, Б.М. Кінаш Львів: Львівська політехніка, 1997. С. 396); *панельный уклѳн* (рос.) – *техн. панельний похил* (див.: Анніна І.О., Горюшина Г.Н., Гнатюк І.С. та ін. Російсько-український словник. Київ : Абрис, 2003. С. 1254); рос. *уклѳн (наклѳн)* – *нахил; (склон) схил* (див.: Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури. Т. 1. Російсько-український та українсько-російський словник термінів будівництва й архітектури / С. Жуковський, Р. Кінаш, Л. Полюга, В. Базилевич. За ред. Р. Кінаша. Львів: Ліга-Прес, 2005. С. 873). У будівельній практиці засвідчена терміносполука *ухил пандусів*: 5.3.1. *Ухил зовнішніх пандусів* на шляхах руху і біля входу до будівлі повинен бути не більше 8% (1: 12), на коротких проміжках при перепаді висот поверхні на шляхах руху до 0,2 м і на з'їзді з тротуару на проїзну частину *ухил* приймається 10 % (1: 10) (див.: Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. ДБН В. 2. 2–40: 2018. С. 24).

Отже, правильно вживати терміни-словосполуки: *ухил, похил, нахил, схил (пандуса)*.